

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Uusitalo, Roope

Title: Arvoalintoja

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Uusitalo, R. (2016, 03.02.2016). Arvoalintoja. Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/uusitalo>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Arvovalintoja

Roope Uusitalo, kuvaaja Petteri Kivimäki

Talouspolitiikan arviointineuvosto julkaisi vuosiraporttinsa tammikuun lopussa. Media on tekstiä jo kerinnyt repostella eri puolilta ja poiminut siitä omalta kannaltaan sopivaksi katsomiaan paloja. Jonkin sortin tähtihetki oli silti, kun valtiovarainministeri **Alexander Stubb** puolusti hallituksen veropolitiikkaa raportin julkistamistilaisuudessa. Stubbin mukaan hallitus teki tietoisin arvovalinnan päättäessään, että veroaste ei saa nousta, vaan julkinen talous pitää tasapainottaa julkisia menoja leikkaamalla. Valtiovarainministerin mukaan veropäätöksiä ei siis tehty, koska näin syntyisi satatuhatta uutta työpaikkaa tai koska veronkiristykset olisivat talouskasvun kannalta haitallisempi asia kuin julkisten menojen leikkaukset. Ei. Valtiovarainministerin mukaan hallitus teki arvovalinnan ja puhtaasti poliittisen päätöksen.

Samaan tapaan hallituksen veropolitiikkaa puolusti seuraavana päivänä keskustan kansanedustaja **Mika Lintilä**. Esimerkiksi monen ekonomistin kannattama ruuan arvolisäveron korotus jätettiin tekemättä, eikä syynä ollut pienituloisten tukeminen vaan poliittinen valinta. Poliitiikka on palannut politiikkaan.

Olisiko tekeillä kulttuurin muutos, jonka lopputuloksena virkamiehet valmistelevat poliittisia päätöksiä, tutkijat tutkivat päätösten vaikutuksia ja vaaleilla valitut kansanedustajat tekevät näiden perusteella poliittisia valintoja? Kannattaisin lämpimästi.

Nykyisellään roolit menevät ikävästi sekaisin. Vai oletteko koskaan kuulleet poliitikosta, joka tietää miten palkkakustannukset vaikuttavat työllisyyteen, virkamiehestä jonka mielestä on vain yksi mahdollinen päätösvaihtoehto, tai tutkijasta joka ottaa kovin poliittiselta mielipiteeltä haiskahtavia kantoja kysymyksiin, joista ei ole koskaan tehnyt tutkimusta.

Sitä paitsi niitä arvovalintoja olisi tarjolla lisää. Helsingin yliopisto vähentää 980 työntekijää ja irtisanoo näistä 570. Helsingiläiskollegani **Hannu Vartiainen** sai aikaan some-myrskyn toteamalla, että irtisanomisten vaihtoehtona olisi 2000 euron lukukausimaksu. Valintaan näiden vaihtoehtojen välillä en toki tutkijana halua ottaa kantaa. Sen sijaan saattaisin osata arvioida Twitterissä villiintyneitä poliitikkokomentaattoreita paremmin, mikä vaikutus lukukausimaksuilla olisi vaikka koulutusmahdollisuuksien tasa-arvoon.

3.2.2016 Roope Uusitalo, koulutuksen taloustieteen professori, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu